

Kılıflı ve kılıfsız ruh veya ene derken ne şekilde anlamamız gerekir? "Beden ruhun yuvasıdır kılıfı değildir, beden öldüğünde ruha şefaf bir libas giydirilir..." ifadeleri doğru mudur?

İnsandaki benlik hissi somut ve maddi bir varlık değildir; ama tamamen yok da denilemez. Varlık ile yokluk arasındaki şeylere itibari veya nispi emirler deniliyor. İnsanın benlik ve enaniyet hissi de nispi ve itibari bir varlıktır.

Mesela bir binanın temeli, çatısı, odaları ve sairesi maddi ve somuttur ama binanın altı, üstü, sağı ve solu, önü ve arkası gibi kavramlar maddi ve somut değildir, yani harici bir vücudu yoktur. Ama tamamen de inkar edilip yok sayılmazlar. Hatta bu nispi kavramlar insanlık için önemli kavramlardır. İnsanların işlerini ve hayatlarını kolaylaştırıyorlar. Şayet hiç aslı ve esası olmasa, insanlara bir fayda temin edemezler. Mesela birisi ile buluşmak için, "*Beni falanca binanın önünde bekle.*" desek, bu adam, binayı anladım da, önü kavramı yok ki, orada bekleyim, derse ve binanın arka tarafına geçse o adam ile buluşamazlar.

İnsandaki benlik duygusu da bina örneğindeki sağ sol, alt üst, ön arka kavramları gibidir. Allah bu hissi bize kendi isim ve sıfatlarını tanıtmak ve hissettirmek için vermiştir. İnsan bu benlik hissi ile kıyas yapıyor. Nasıl binanın ön veya arka tarafı iki insanı buluşturabiliyor ise, insandaki benlik duygusu da Allah'ın sonsuz isim ve sıfatlarını bize hissettirip tanıttırabiliyor. İnsan kendindeki cüzi sahiplik duygusu ile der; "*Ben şu evin sahibiyim, Allah ise bütün kainatın sahibidir, ben cüzi kudretim ile şu bardağı kaldırıyorum, Allah ise bütün gezegen ve galaksileri kaldırıp çeviriyor...*" Daha bunun gibi, insan itibari çok duygucuklar ile Allah'ın isim ve sıfatlarını kıyas ederek anlamaya çalışır.

Enenin kılıfı insanın cismani vücududur. Vücut ise mahluk ve somut bir varlıktır. Nasıl bina olmaz ise, ona bağlı olan nispi sağ ve sol kavramları da olmaz. Aynı şekilde insanın cismi de insandaki benlik duygusuna bir esas, bir temel mesabesindedir ki, insanın cismi olmaz ise, itibari olan benlik de ortadan kalkar.

Ruh basit ve cevher olduğu için kılıfsızdır. "**Kılıflı**" ifadesi eneye, kılıfsız ifadesi de ruha münasiptir. **Gılaf-ı latif** ise ruhun ölümle mücerret kalmayıp, tebeyyün etmesi için Allah tarafından takılacak arizi ve geçici bir kimliktir. Yoksa ruh bunların hiç birisine muhtaç değildir.

Üstad'ın ruh hakkındaki ifadesi şöyledir:

"Belki ceset ruhun hanesi ve yuvasıdır, libası değil. Belki ruhun libası, bir derece sabit ve letafetçe ruha münasip bir gılaf-ı lâtifi ve

bir beden-i misalîsi vardır. Öyle ise, mevt hengâmında bütün bütün çıplak olmaz; yuvasından çıkar, beden-i misalîsini giyer."(1)

Nasıl ki, bir insan evinden çıkında padesü giyerek çıkar. Öyle de ruh dahi ceset evinden çıkınca, çıplak olarak çıkmaz, kendine has bir elbise giyer öyle çıkar.

(1) bk. [Sözler, Yirmi Dokuzuncu Söz, İkinci Maksat.](#)